

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 106/15

Luxembourg, 23. september 2015

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-362/14
Maximillian Schrems/Data Protection Commissioner

Po mnenju generalnega pravobranilca Y. Bota odločba Komisije, s katero je bilo ugotovljeno, da je varstvo osebnih podatkov v Združenih državah ustrezno, nacionalnim organom ne preprečuje, da začasno ustavijo prenos podatkov uporabnikov Facebooka na strežnike v Združenih državah

Generalni pravobranilec poleg tega meni, da ta odločba ni veljavna

Direktiva o obdelavi osebnih podatkov¹ določa, da se lahko prenos takih podatkov v tretjo državo izvede, če zadevna tretja država zagotovi ustrezno raven varstva teh podatkov. Direktiva tudi določa, da lahko Komisija ugotovi, da tretja država zagotavlja ustrezno raven varstva. Če Komisija sprejme tako odločitev, je mogoče osebne podatke prenesti v zadevno tretjo državo.

Maximillian Schrems je avstrijski državljani in Facebook uporablja od leta 2008. Tako kot v primeru drugih uporabnikov, ki prebivajo na ozemlju Unije, se podatki, ki jih je M. Schrems posredoval Facebooku, v celoti ali delno prenesejo iz irske hčerinske družbe družbe Facebook na strežnike, ki so na ozemlju Združenih držav, kjer se hranijo. M. Schrems je pri irskem organu za varstvo podatkov vložil pritožbo, ker je menil, da glede na razkritja, ki jih je Edward Snowden leta 2013 posredoval v zvezi z dejavnostmi ameriških obveščevalnih služb (zlasti National Security Agency ali NSA), v ameriški zakonodaji in praksi ni nikakršne dejanske zaščite podatkov, ki so preneseni v to državo, pred nadzorom Združenih držav. Irski organ je zavrgel pritožbo zlasti zato, ker je Komisija z odločbo z dne 26. julija 2000² ugotovila, da Združene države v okviru ureditve t. i. „varnega pristana“³ zagotavljajo ustrezno raven varstva prenesenih osebnih podatkov.

High Court of Ireland (irsko višje sodišče), ki obravnava zadevo, želi izvedeti, ali ta odločba Komisije nacionalnemu nadzornemu organu preprečuje, da bi opravil preiskavo na podlagi pritožbe, v kateri je podan očitek, da tretja država ne zagotavlja ustrezne ravni varstva, in da bi po potrebi začasno prekinil izpodbijani prenos podatkov.

Generalni pravobranilec Y. Bot v sklepnih predlogih s tega dne ocenjuje, da **z obstojem odločbe Komisije**, s katero je bilo ugotovljeno, da tretja država zagotavlja ustrezno raven varstva prenesenih osebnih podatkov, **ni mogoče izničiti niti zmanjšati obsega pooblastil, ki jih imajo nacionalni nadzorni organi** na podlagi Direktive o obdelavi osebnih podatkov. Poleg tega meni, da **odločba Komisije ni veljavna**.

Generalni pravobranilec najprej meni, da morajo biti pooblastila za ukrepanje nacionalnih nadzornih organov zaradi njihove pomembne vloge na področju varstva podatkov neokrnjena. Če bi odločbe, ki jih je sprejela Komisija, v celoti zavezovalе nacionalne nadzorne organe, bi to neizogibno omejevalo njihovo popolno neodvisnost, ki jo imajo na podlagi Direktive. Na podlagi tega generalni pravobranilec ugotavlja, da če nacionalni nadzorni organ meni, da prenos podatkov

¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 15, str. 355).

² Odločba Komisije z dne 26. julija 2000 po Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES o primernosti zaščite, ki jo zagotavljajo načela zasebnosti varnega pristana in s tem povezana najpogostejše zastavljena vprašanja, ki jih je izdalo Ministrstvo za trgovino ZDA (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 16, zvezek 1, str. 119).

³ Ureditev varnega pristana vsebuje načela glede varstva osebnih podatkov, k spoštovanju katerih se lahko ameriška podjetja prostovoljno zavežejo.

posega v varstvo državljanov Unije pri obdelavi njihovih podatkov, ima pooblastilo, da prekine ta prenos, in to ne glede na splošno presojo Komisije v njeni odločbi. Pooblastilo, ki ga ima Komisija na podlagi Direktive, namreč ne posega v pooblastila, ki jih ima nacionalni nadzorni organ na podlagi iste direktive. Drugače povedano, **Komisija ne more omejevati pooblastil nacionalnih nadzornih organov.**

Čeprav generalni pravobranilec priznava, da odločba Komisije pravno zavezuje nacionalne nadzorne organe, meni, da tak zavezujoč učinek ne pomeni, da je treba tovrstne pritožbe takoj in brez preučitve utemeljenosti preprosto zavreči, to pa še toliko bolj zato, ker imajo države članice in Komisija glede ugotovitve ustrezne ravni varstva deljeno pristojnost. Odločitev Komisije ima seveda pomembno vlogo pri poenotenju pogojev za prenos v državah članicah, vendar je to poenotenje možno, le dokler se navedene ugotovitve ne izpodbija, zlasti v okviru pritožbe, ki jo morajo nacionalni nadzorni organi obravnavati na podlagi pooblastil za preiskavo in prepoved, ki so jim podeljena z Direktivo.

Poleg tega generalni pravobranilec meni, da **morajo države članice** v primeru ugotovljenih sistematičnih pomanjkljivosti v tretji državi, v katero so preneseni osebni podatki, **imeti možnost, da sprejmejo potrebne ukrepe za varstvo temeljnih pravic**, zagotovljenih z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, med katerimi sta **spoštovanje zasebnega in družinskega življenja in varstvo osebnih podatkov.**

Generalni pravobranilec ob upoštevanju dvomov, ki so bili izraženi med postopkom glede veljavnosti Odločbe 2000/520, meni, da bi Sodišče moralo to preučiti, in ugotavlja, da ta odločba ni veljavna. Iz ugotovitev High Court of Ireland in Komisije namreč izhaja, da **zakonodaja in praksa Združenih držav omogočata obsežno zbiranje osebnih podatkov državljanov Unije, ne da bi bilo navedenim državljanom zagotovljeno učinkovito pravno varstvo.** Navedene dejanske ugotovitve dokazujejo, da odločba Komisije ne vsebuje zadostnih jamstev. Ta odločba se je zaradi teh pomanjkljivih jamstev izvajala v nasprotju z zahtevami Direktive in Listine.

Generalni pravobranilec poleg tega meni, da dostop ameriških obveščevalnih služb do prenesenih podatkov pomeni **poseganje v pravico do spoštovanje zasebnega in družinskega življenja in v pravico do varstva osebnih podatkov**, ki ju zagotavlja Listina. To, da državljan Unije nimajo možnosti izvrševati pravice do izjave glede vprašanja nadzora in prestrezanja njihovih podatkov v Združenih državah, po mnenju generalnega pravobranilca pomeni **poseganje v pravico državljanov Unije do učinkovitega pravnega sredstva**, ki jo zagotavlja Listina.

Generalni pravobranilec meni, da je to poseganje v temeljne pravice v nasprotju z načelom sorazmernosti zlasti zato, ker je nadzor, ki ga opravljajo ameriške obveščevalne službe množičen in neciljni. Dostop do prenesenih osebnih podatkov, ki ga imajo ameriške obveščevalne službe, namreč splošno zajema vse osebe in vsa sredstva elektronske komunikacije ter vse prenesene podatke (vključno z vsebino komunikacij), pri tem pa ni nobenega razlikovanja, omejitve ali izjeme glede na zasledovani cilj v splošnem interesu. V teh okoliščinah generalni pravobranilec meni, da za tretjo državo nikakor ni mogoče šteti, da zagotavlja ustrezno raven varstva, to pa še toliko manj, ker ureditev varnega pristana, kot je opredeljena v odločbi Komisije, nima jamstev, s katerimi je mogoče preprečiti množičen in vsesplošen dostop do prenesenih podatkov. V Združenih državah namreč ni neodvisnega organa, ki bi imel možnost nadzora nad kršitvami načel varstva osebnih podatkov, ki so jih v razmerju do državljanov Unije storili javni subjekti, kot so ameriške varnostne agencije.

Glede na navedeno ugotovitev, da so bile kršene temeljne pravice državljanov Unije, **bi morala** po mnenju generalnega pravobranilca **Komisija začasno zadržati izvajanje odločbe** in to kljub temu, da trenutno potekajo pogajanja z Združenimi državami z namenom, da bi se ugotovljene nepravilnosti odpravile. Poleg tega generalni pravobranilec izpostavlja, da če se je Komisija odločila, da bo začela pogajanja z Združenimi državami, je morala najprej biti mnenja, da raven varstva v okviru ureditve varnega pristana v tej tretji državi ni več ustrezna in da odločba iz leta 2000 ne ustreza več obstoječemu položaju.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sklepa je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 43032793

Posnetki predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106